

sygn. XXV C 3073/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 kwietnia 2021 roku

Sąd Okręgowy w Warszawie XXV Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący Sędzia (del.) Kamil Gołaszewski

po rozpoznaniu 29 kwietnia 2021 roku w Warszawie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa A. P.

przeciwko (...) Bank SA w W.

o ustalenie i zapłatę

I. zasądza od (...) **Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz **A. P.** kwotę 821 108,06 zł (osiemset dwadzieścia jeden tysięcy sto osiem złotych sześć groszy) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie:

1) od kwoty 695 188,23 zł (sześćset dziewięćdziesiąt pięć tysięcy sto osiemdziesiąt osiem złotych dwadzieścia trzy grosze) od 18 listopada 2018 roku do dnia zapłaty,

2) od kwoty 125 919,83 zł (sto dwadzieścia pięć tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt złotych osiemdziesiąt trzy grosze) od 2 lutego 2021 roku do dnia zapłaty;

z tym że spełnienie świadczenia powinno nastąpić za jednoczesnym zaoferowaniem przez A. P. pozwanemu (...) Bank Spółce Akcyjnej z siedzibą W. kwoty 965 925 zł (dziewięćset sześćdziesiąt pięć tysięcy dziewięćset dwadzieścia pięć złotych) albo zabezpieczeniem roszczenia pozwanego o zapłatę tej kwoty;

II. w pozostałym zakresie oddala powództwo o zapłatę;

III. zasądza od (...) **Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.** na rzecz **A. P.** kwotę 10 697 zł (dziesięć tysięcy sześćset dziewięćdziesiąt siedem złotych), w tym 9 450 zł (dziewięć tysięcy czterysta pięćdziesiąt złotych) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

sygn. XXV C 3073/18

UZASADNIENIE

wyroku z 29 kwietnia 2021 roku

I. Żądania stron

1. W pozwie z 21 grudnia 2018 roku (data nadania w urzędzie pocztowym), doręczonym 1 lutego 2019 roku, zmodyfikowanym następnie pismem z 28 grudnia 2020 roku, doręczonym 18 stycznia 2021 r., powódka A. P. żądała ustalenia, że umowa kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF z sporządzona 20 czerwca 2006 r., a zawarta 24 czerwca 2006 r. przez powoda z pozwanym jest nieważna oraz zasądzenia od pozwanego na swoją rzecz kwoty 821 108,06 złotych jako zwrotu świadczeń nienależnych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 14 listopada 2018 r. do dnia zapłaty, przy czym datą wymagalności roszczenia jest 13 listopada 2018 r.

2. Pierwotnym żądaniem powódka dochodziła zwrotu należności uiszczonych w okresie od zawarcia umowy do 8 lipca 2010 r. w kwocie 168 893,98 zł oraz świadczeń z tytułu kwot pobranych z tytułu ubezpieczenia niskiego wkładu

własnego w kwocie 6 354,56 zł (s.53 pozwu) by ostatecznie dochodzić zwrotu świadczeń spełnionych do 2 listopada 2020 roku, przy czym kwota rat wzrosła do 814 753,50 zł).

3. Swoje żądania powódka oparła o stanowisko, że indeksacja kwoty kredytu była niedopuszczalna ze względu na sprzeczność z istotą waloryzacji umownej, zgodnie z którym zawarta z poprzednikiem prawnym pozwanego umowa jest sprzeczna z art. 69 ustawy Prawo bankowe. spowodowanie zwiększonego ryzyka po stronie powódki i nieuzasadnionych korzyści gospodarczych po stronie pozwanej, a także naruszenie równowagi stron wyrażające się w prawie pozwanego do jednostronnego ustalania kursu według którego indeksowana była kwota kredytu oraz raty kapitałowo-odsetkowe. W umowie i regulaminie nie ma odniesienia do tabeli kursów wypłaty kredytu, dlatego umowa jest sprzeczna z naturą stosunku prawnego. Ponadto brak oznaczenia świadczenia prowadzi do braku powstania zobowiązania, ze względu na brak określenia istotnych jej elementów.

4. Pozwany (...) Bank SA z siedzibą w W. konsekwentnie wnosił o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

II.Rozstrzygnięcie

5. Wyrokiem częściowym z 1 marca 2021 roku została ustalona nieważność umowy kredytu hipotecznego kredytu hipotecznego nr (...) indeksowanego do CHF, sporządzona 20 czerwca 2006 r., a zawarta pomiędzy powódką a poprzednikiem prawnym pozwanego – (...) SA 24 czerwca 2006 r.

6. Wyrok z 29 kwietnia 2021 roku rozstrzyga o zgłoszonych przez powódkę roszczeniach pieniężnych, wynikających z nieważności zawartej między stronami umowy. Przyczyny nieważności umowy zostały szeroko opisane w uzasadnieniu wyroku z 1 marca 2021 roku i za zbędne należy uznać ich ponowne przytaczanie w niniejszym uzasadnieniu.

7. W skrócie można jedynie wskazać, że umowa jest nieważna zarówno ze względu na skutek jaki wiąże się z wyeliminowaniem z umowy klauzul przeliczeniowych na skutek uznania, że stanowią one niedozwolone postanowienie umowne jak i ze względu na zastosowanie w niej zasad ustalania kursów walut prowadzących do sprzeczności z naturą (istotą) stosunku prawnego.

8. Zawarcie w umowie kredytu indeksowanego postanowień umożliwiających bankowi jednostronne kształtowanie kursów walut służących wykonaniu indeksacji co do zasady prowadzi do nieważności takiej umowy oraz niedozwolonego charakteru takich postanowień. Odmienne ocena w zakresie ich niedozwolonego charakteru możliwa jest jedynie w szczególnych okolicznościach związanych z procesem zawierania i negocjowania postanowień umownych (np. indywidualne uzgodnienie postanowień, zawarcie umowy w warunkach, w których bank nie wykorzystał swojej przewagi kontraktowej – nie doszło do narzucenia niekorzystnych dla kredytobiorcy postanowień w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami). Nie należy do takich okoliczności dokonanie przez kredytobiorcę wyboru kredytu indeksowanego. Innych okoliczności mogących wpłynąć na dokonanie odmiennej oceny bank nie powoływał, a tym bardziej nie udowodnił.

9. Sąd uwzględnił zgłoszone przez powódkę żądanie zwrotu świadczeń spełnionych na rzecz pozwanego w wykonaniu nieważnej umowy kredytu. Powództwo podlegało oddaleniu w zakresie części roszczenia odsetkowego.

10. Równocześnie uwzględniony został zgłoszony przez pozwanego zarzut zatrzymania kwoty odpowiadającej świadczeniu spełnionemu przez pozwanego na rzecz powódki w wykonaniu nieważnej umowy kredytu.

11. Wyrok został wydany na posiedzeniu niejawnym w oparciu o art. 148¹ kpc, gdyż żadna ze stron nie złożyła wniosku o przeprowadzenie rozprawy, a rozstrzygnięcie mogło zapaść w oparciu o treść złożonych pism procesowych i zawartych w nich twierdzeń oraz przedłożonych przez strony dokumentów.

III.Stan faktyczny

12. W dniu 24 czerwca 2006 roku powódka A. P. zawarła z (...) Bank SA w W. – Oddział (...) sporządzoną w dniu 20 czerwca 2006 r. umowę kredytu hipotecznego nr (...)indeksowanego do CHF (umowa k.71-76).

13. Na podstawie umowy (§2) bank udzielił powódce kredytu w kwocie 965 925zł. Kredyt był indeksowany do waluty obcej CHF. Przeznaczeniem kredytu było refinansowanie poniesionych kosztów mieszkaniowych w wysokości 95 000 zł oraz zakup działki zabudowanej domem mieszkalnym w wysokości 855 000 zł. Okres kredytowania wynosi 360 miesięcy.

14. Pismem z 31 października 2018 r., doręczonym 6 listopada 2018 roku, pełnomocnik powódki wezwał pozwanego do zapłaty wszystkich kwot zapłaconych w związku z wykonaniem umowy kredytu z 24 września 2008 r. od dnia zawarcia umowy do 7 lipca 2018 roku w wysokości 695 188,23 zł a także wszystkich kwot zapłaconych po tej dacie jako świadczenia nienależnego (przesądowe wezwanie do zapłaty wraz z potwierdzeniem nadania listem poleconym i potwierdzeniem odbioru k.82-88).

15. W okresie od 7 stycznia 2007 roku do 2 listopada 2020 roku powódka uiściła tytułem spłaty kredytu (rat kapitałowo-odsetkowych) kwotę 814 753,50 zł (zaświadczenie z 30 listopada 2020 r. – załącznik 1 do pisma z 28 grudnia 2020 r., k.576) oraz, przed uruchomieniem kredytu, kwotę 6 354,56 zł tytułem ubezpieczenia niskiego wkładu własnego (§3 ust.6 lit. k. umowy kredytu).

IV.Zwrot nienależnego świadczenia

16. Zgodnie z art. 405 kc kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Przepis ten stosuje się w szczególności do świadczenia nienależnego, tj. takiego, w którym ten, kto je spełnił, nie był w ogóle zobowiązany lub nie był zobowiązany względem osoby, której świadczył, albo jeżeli podstawa świadczenia odpadła lub zamierzony cel świadczenia nie został osiągnięty, albo jeżeli czynność prawna zobowiązująca do świadczenia była nieważna i nie stała się ważna po spełnieniu świadczenia (art. 410§1 i 2 kc).

17. Skutkiem stwierdzenia nieważności umowy kredytu w całości jest uznanie, że spełnione przez obie strony świadczenia nie miały oparcia w łączącej strony umowie.

18. Mając na uwadze istotny walor, jaki przypisać należy pewności prawa, wyrażającej się również w jednolitości orzecznictwa, sąd uznaje, że roszczenie strony powodowej ocenić należy przy zastosowaniu wykładni przyjętej przez Sąd Najwyższy w uchwale z 16 lutego 2021 roku, sygn.. III CZP 11/201, zgodnie z którą stronie, która w wykonaniu umowy kredytu, dotkniętej nieważnością, spłacała kredyt, przysługuje roszczenie o zwrot spłaconych środków pieniężnych jako świadczenia nienależnego (art. 410§1 w związku z art. 405 kc) niezależnie od tego, czy i w jakim zakresie jest dłużnikiem banku z tytułu zwrotu nienależnie otrzymanej kwoty kredytu.

19. W rezultacie sąd odstępuje od przyjmowanego we wcześniejszych orzeczeniach stanowiska, zgodnie z którym spełnianie przez kredytobiorcę świadczeń w wykonaniu nieważnej umowy kredytu prowadzi do zaspokojenia roszczenia banku o zwrot wykorzystanych wcześniej środków i nie rodzi po stronie kredytobiorcy roszczenia o ich zwrot - nie stanowi nienależnego świadczenia do momentu, w którym nie przekroczyły swoją wysokością kwot, które kredytobiorca otrzymał od banku.

20. Kredytobiorca uiścił, w okresie objętym podstawą faktyczną pozwu, na rzecz pozwanego kwotę odpowiadającą żądaniu – co uzasadnia roszczenie o jej zwrot.

21. O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481§1 kc, przyjmując że termin spełnienia świadczenia w zakresie objętym żądaniem zawartym w piśmie z 31 października 2018 roku został wyznaczony przez udzielenie przez pozwanego odpowiedzi 16 listopada 2018 roku (skoro pozwany mógł udzielić odpowiedzi, to mógł też spełnić

świadczenie), a w pozostałej części – po upływie 14 dni od doręczenia pozwanemu pisma z 28 grudnia 2020 roku zawierającego modyfikację powództwa.

22. Nie był natomiast zasadny podnoszony przez pozwanego zarzut przedawnienia. Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia nie stanowi roszczenia okresowego. Przeciwnie – każde ze spełnianych świadczeń, nawet jeśli mają miejsce w regularnych odstępach, powoduje powstanie odrębnego roszczenia. W istocie nie istnieje bowiem jedno roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia, a w ramach niniejszego postępowania dochodzona jest zapłata należności wynikających z szeregu takich roszczeń, z których każde, samodzielne, jest związane z poszczególnymi świadczeniami. Aby przyjąć, że wynikające z takich świadczeń roszczenie ma charakter okresowy konieczne jest istnienie odpowiedniej podstawy prawnej, wyrażonej w ustawie albo czynności prawnej, z której wynika taki charakter roszczenia. Nie wystarczy fatyczne spełnianie świadczeń w pewnych odstępach czasu. Podstawą do przyjęcia, że świadczenia powódki miały charakter okresowy nie mogą być też postanowienia umowy uznanej za nieważną. Skoro umowa jest nieważna, to nie ma podstaw do rozróżniania odsetkowej i kapitałowej części rat, gdyż w ogóle nie doszło do skutecznego ustalenia ratalnej spłaty.

23. Również przywoływany przez pozwanego art. 409 kc nie niweczy roszczenia powódki. Przede wszystkim - skoro nieważność umowy jest skutkiem konstrukcji umowy narzuconej przez pozwanego, to nie może być mowy o braku konieczności liczenia się z obowiązkiem zwrotu. Niezależnie od powyższego przytaczane przez pozwanego okoliczności nie prowadzą do wniosku o bezpowrotnym zużyciu korzyści – nie może być o nim mowy w przypadku świadczenia pieniężnego spełnionego nienależnie na rzecz przedsiębiorcy, którego istotą działalności jest obrót pieniędzmi.

24. Jak wskazał Sąd Najwyższy w przywołanych uchwałach, zasady współżycia społecznego nie mogą, w zwykłych okolicznościach, uniemożliwiać zwrotu konsumentowi świadczeń spełnionych przez niego w wykonaniu nieważnej umowy.

V.Zarzut zatrzymania

25. Pozwany podniósł, w piśmie z 1 lutego 2021 roku, że przysługuje mu prawo zatrzymania do czasu aż powódka zaofiaruje zwrot świadczenia otrzymanego od pozwanego – wypłaconej kwoty kredytu oraz dalszych kwot. Zarzut ten co do zasady – choć nie co do wysokości – należy uznać za usprawiedliwiony, dzieląc argumentację pozwanego.

26. Zgodnie z art. 496 kc, stosowanym odpowiednio do przypadku nieważności umowy na podstawie art. 497 kc, jeżeli skutek odstąpienia od umowy strony mają dokonać zwrotu świadczeń wzajemnych, każdej z nich przysługuje prawo zatrzymania, dopóki druga strona nie zaofiaruje zwrotu otrzymanego świadczenia albo nie zabezpieczy roszczenia o zwrot. Przepis ten ma zastosowanie do zobowiązań z umów wzajemnych, ponieważ w nich występują świadczenia wzajemne (art. 488 §1 kc). Zgodnie zaś z art. 487§2 kc umowa jest wzajemna, gdy obie strony zobowiązują się w taki sposób, że świadczenie jednej z nich ma być odpowiednikiem świadczenia drugiej.

27. Pomimo istnienia rozbieżności w doktrynie², za taką umowę należy uznać umowę kredytu, ponieważ odpowiednikiem świadczenia banku w postaci oddania do dyspozycji kredytobiorcy kwoty środków pieniężnych, a następnie umożliwienia wykorzystania tej kwoty w sposób określony w umowie jest świadczenie kredytobiorcy w postaci zapłaty odsetek (oprocentowania) i prowizji.³

28. Istnienie obowiązku zwrotu świadczeń wzajemnych jest obiektywnym skutkiem nieważności umowy. Nie powstaje dopiero z momentem prawomocnego przesądzenia o jej nieważności (przyjęcie takiej tezy forsowanej przez pełnomocnika powódki miałyby taki sam skutek do roszczeń obu stron, a więc powódce nie należałoby się zwrot świadczeń do momentu prawomocnego stwierdzenia nieważności umowy).

29. Dla skuteczności zarzutu zatrzymania nie jest, odmiennie od zarzutu potrącenia, konieczne aby przysługujące dłużnikowi roszczenie stanowiące jego podstawę było wymagalne, tj. m.in. aby nadszedł termin spełnienia świadczenia (określany w tym przypadku na podstawie art. 455 kc). Stanowisko takie znajduje oparcie w różnicy pomiędzy treścią artykułów 496 i 498 kc, a także odmiennym celem jaki związany jest z realizacją zarzutu zatrzymania (zabezpieczenie

swojego roszczenia) i zarzutu potrącenia (jego realizacja). Konieczność zabezpieczenia roszczenia dłużnika nie ma związku z tym, czy jest to roszczenie wymagalne.

30. W związku z powyższym uznać należy, że pozwanemu przysługuje prawo zatrzymania kwoty uiszczonych przez powódkę świadczeń tytułem spłaty kredytu do czasu zaofiarowania mu zwrotu otrzymanego świadczenia albo zabezpieczenia roszczenia o zwrot. Zgodnie z art. 496 kc skutki zarzutu zatrzymania w zakresie obowiązku spełnienia świadczenia ustają albo w przypadku zaofiarowania zwrotu otrzymanego świadczenia pieniężnego, albo zabezpieczenia roszczenia o zwrot. Z treści przepisu nie wynika aby to dłużnik podnoszący zarzut zatrzymania miał dokonywać wyboru pomiędzy tymi sposobami zabezpieczenia jego interesów. Stąd też wybór przyznać należy wierzycielowi, którego roszczenie zostało ubezwzględnione poprzez podniesienie zarzutu zatrzymania, zgodnie z odpowiednio zastosowaną regulacją zobowiązania przemienne, tj. art. 365§1 kc.

31. Tym samym sąd zamieścił w wyroku zasądzającym zwrot świadczenia zastrzeżenie uzależniające wykonanie tego obowiązku przez pozwanego od jednoczesnego spełnienia własnego świadczenia zwrotnego przez powódkę albo zabezpieczenia jego spełniania, równocześnie oddalając dalej idące żądania zapłaty.

32. Jednak wierzytelnością leżącą u podstaw zatrzymania jest jedynie wierzytelność z tytułu zwrotu wypłaconego kapitału kredytu. Pozwanemu nie przysługują wobec powódki roszczenia o zapłatę wyższych kwot, a nieistniejąca wierzytelność nie może być podstawą zarzutu zatrzymania.

33. Bank jako podstawę roszczeń o zapłatę kwot przewyższających kwotę wykorzystanego kapitału wskazał koszty uzyskania takiej kwoty nominalnej na rynku w dacie umowy, przez okres, w którym strona powodowa taką kwotą dysponowała. Tak obliczona kwota stanowić ma wysokość bezpodstawnego wzbogacenia strony powodowej w związku z bezumownym korzystaniem z kapitału.

34. Przede wszystkim podstawą zarzutu zatrzymania może być skonkretyzowana wierzytelność polegająca na obowiązku zwrotu świadczeń wzajemnych. Roszczenie w kształcie konstruowanym przez pozwanego nie jest roszczeniem o zwrot wzajemnych świadczeń. Nie zostało również dostatecznie określone – pozwany dopiero przez dowód z opinii biegłego zamierzał ustalać jakie roszczenie mu przysługuje.

35. Ponadto roszczenie w tym kształcie nie istnieje. Na wstępie trzeba zauważyć, że istnienie roszczeń wynikających z wykonania umowy, co do której nastąpiło zdarzenie powodujące jej nieważność ze skutkiem *ex tunc*, a na podstawie której kontrahent korzystał z rzeczy stanowiącej własność drugiej strony umowy, było już przedmiotem rozważań judykatury. W szczególności w uchwale Sądu Najwyższego z 6 września 1994 r., III CZP 105/94, wydanej na tle odstąpienia od umowy sprzedaży w oparciu o normy dotyczące rękojmi, zostało wyjaśnione, że w następstwie skorzystania przez powoda z przewidzianego w art. 560§1 kc uprawnienia, strony są zobowiązane nawzajem zwrócić otrzymane świadczenia według przepisów o odstąpieniu od umowy wzajemnej, czyli zgodnie z regułą zawartą w art. 494 kc. Tak więc strona, która odstępuje od umowy sprzedaży, obowiązana jest zwrócić sprzedawcy wszystko, co od niego otrzymała, oraz może żądać od niego zwrotu tego, co świadczyła. Z takiego określenia treści zobowiązań stron wynika, że strony mają nawzajem sobie zwrócić dokładnie tylko to, co każda z nich otrzymała od strony przeciwnej. Oznacza to, że ani kupujący nie jest zobowiązany do zwrotu ewentualnej korzyści, jaką uzyskał przez używanie rzeczy wadliwej, ani sprzedawca nie jest zobowiązany do zwrotu ewentualnej korzyści, jaką uzyskał obracając sumą pieniężną otrzymaną tytułem zapłaty ceny.

36. Sytuację, w której pomimo nieważności umowy kredytobiorca korzysta z środków pochodzących z wykorzystanego kredytu, można uznać za analogiczną do korzystania przez kupującego z nabytej rzeczy na podstawie umowy, która następnie, na skutek odstąpienia od niej, uległa zniweczeniu ze skutkiem *ex tunc*. Stąd zawarte w przywołanej uchwale stanowisko znajdzie powinno znaleźć odpowiednie zastosowanie do sytuacji stron w niniejszej sprawie, tym bardziej, że jest ono oparte o ogólne zasady regulujące umowy wzajemne.

37. Zasadnie wskazuje się (Roman Trzaskowski, Komentarz do art. 405 Kodeksu cywilnego, teza 43, LEX), że roszczenie o zwrot bezpodstawnego wzbogacenia jest wyłączone w sytuacji, w której dana kwestia jest regulowana w

ramach stosunku umownego. Dotyczy to nie tylko przepisów regulujących rozliczenia stron w ramach istniejącego stosunku zobowiązaniowego, lecz także dotyczących rozliczenia stron w związku z odstąpieniem od umowy oraz zakończeniem stosunku umownego. Wskazuje, że wartościowania wyrażone w tych przepisach – odbiegające od reguł art. 405 – nie powinny być określną drogą korygowane przez dopuszczenie roszczeń z bezpodstawnego wzbogacenia.

38. Jakakolwiek próba konstruowania roszczeń, których istnienie zmierzałoby do zniweczenia ochronnej funkcji przepisów o niedozwolonych postanowieniach umownych, czy też celu przepisów o nieważności umowy, jest więc niedopuszczalne. Bezwzględna nieważność umowy, jako sankcja naruszenia norm uznawanych przez ustawodawcę za podstawowe, nie może być niwelowana przez poszukiwanie w innych normach podstawy do ustalenia praw i obowiązków stron w sposób odpowiadający treści nieważnego stosunku prawnego, w szczególności w zakresie wykraczającym poza świadczenia o charakterze restytucyjnym, zmierzające do zwrotu świadczeń spełnionych na podstawie nieważnej umowy.

39. W przypadku nieważności (braku możliwości obowiązywania) umowy na skutek zastosowania sankcji dotyczących niedozwolonych postanowień umownych, próba wykreowania roszczeń przysługujących przedsiębiorcy oznaczałaby naruszenie wynikającego z art. 7 dyrektywy 93/13 obowiązku zapewnienia stosownych i skutecznych środków mających na celu zapobieganie stałemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców i dostawców z konsumentami. Gdyby przedsiębiorca pomimo zastosowania postanowień niedozwolonych mógł nadal czerpać korzyści z zawartej umowy, całkowicie zniwelowałoby to, wielokrotnie przywoływany w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości, odstraszaający charakter norm zawartych w dyrektywie.

40. Wreszcie, ewentualnie przysługujące bankowi roszczenie nie podlegałoby ochronie, ze względu na zastosowanie konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego (art. 5 kc). Przedsiębiorca, który posługuje się wzorcami umowy zawierającymi niedozwolone postanowienia i narzuca konsumentom zawarcie umowy w oparciu o te wzorce nie zasługuje na ochronę mającą rekompensować mu niekorzystne skutki zawarcia umowy o określonej treści.

41. W ocenie sądu pełnomocnik strony zgłaszającej zarzut zatrzymania, który to zarzut ze swej istoty ukierunkowany jest na obronę (analogicznie jak zarzut przedawnienia), nie musi legitymować się odrębnym pełnomocnictwem zawierającym wyraźne umocowanie do podniesienia właśnie takiego zarzutu.

42. Za skuteczne należy uznać podniesienie takiego zarzutu w piśmie procesowym podlegającym doręczeniu pełnomocnikowi strony przeciwnej. Pomimo doręczenia pełnomocnikowi adresatem pisma i zawartych w nim twierdzeń lub oświadczeń jest strona (analogicznie jak za skuteczne wezwanie do zapłaty trzeba uznać dokonane w sprawie rozszerzenie). Ponadto z samej istoty relacji pomiędzy pełnomocnikiem procesowym a stroną wynika domniemanie działania pełnomocnika w porozumieniu z mocodawcą, w tym informowania mocodawcy o przebiegu sprawy i składanych w jej toku oświadczeniach.

VI. Koszty procesu

43. Powódka wygrała sprawę w całości, dlatego zasądzeniu na jej rzecz podlegają koszty procesu (art. 98 kpc).

44. W ich skład wchodzi 1 000 zł opłaty, 8 100 zł kosztów wynagrodzenia pełnomocnika, 17 zł opłaty skarbowej, 1 350 zł wynagrodzenia pełnomocnika w postępowaniu zabezpieczającym 100 zł opłaty od wniosku o zabezpieczenie, 100 zł opłaty od wniosku o uzasadnienie wyrok, 30 zł opłaty od pisma zawierającego rozszerzenie żądania.

45. Wynagrodzenie pełnomocnika powódki należało ustalić w wysokości 150% stawki minimalnej. Następuje to w oparciu o art. 109§2 kpc oraz § 15 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie, zgodnie z którym opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadniają to wymienione następnie w powoływanym przepisie przesłanki. W niniejszej sprawie spośród tych przesłanek podwyższenie stawki uzasadniał niezbędny nakład pracy

pełnomocnika oraz, co mieści się w katalogu przesłanek z art. 109§2 kpc, podjęcie przez pełnomocnika próby polubownego rozwiązania sporu, zakończonej niepowodzeniem ze względu na stanowisko pozwanego.

Wobec powyższego sąd orzekł jak w sentencji wyroku.

(...)

1 Potwierdzonej następnie, już po wydaniu wyroku w tej sprawie, w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 roku, sygn.. III CZP 6/21.

2 Ich szczegółowe przedstawienie – G.Tracz, Kredyt jako typ umowy, Transformacje Prawa Prywatnego 4/2019, s.107-110.

3 Zob. Wyrok SN z dnia 7 marca 2017 r., sygn. akt II CSK 281/16, Wyrok SN z dnia 7 marca 2014 r., sygn. akt IV CSK 440/13.